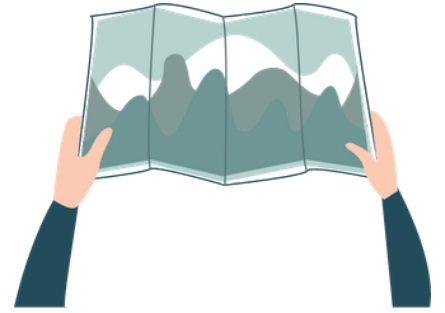

Inspiratiegids

Waar woorden tekortschieten

Over nabij zijn, luisteren
en communiceren
bij verlies van een kind

Welkom in deze inspiratiegids

Dank je wel om de tijd te nemen om dit te lezen. Om stil te staan. Om op zoek te gaan naar wat helpend kan zijn voor ouders die een kind verliezen. Die bereidheid om te willen begrijpen, om te willen leren, om nabij te willen zijn, is van onschatbare waarde.

Wanneer een gezin een kind verliest, verandert hun wereld onherroepelijk. Wat voor anderen vanzelfsprekend lijkt, komt plots stil te staan. Verdriet, liefde, verwarring, schuldgevoel en stilte bestaan naast elkaar. Vaak zonder duidelijke woorden.

Als professional kom je op zulke momenten dicht bij gezinnen te staan. Dat kan zijn in een ziekenhuis, een praktijk, een kinderopvang, een school, een begeleidingsdienst of ergens onderweg in hun dagelijks leven. Je rol kan groot of klein lijken, kort of langdurig zijn. Maar vooral, ze doet ertoe.

De meeste professionals krijgen gelukkig niet dagelijks met dit soort verlies te maken. Net daardoor is het niet altijd vanzelfsprekend om te weten wat helpend is, wat je best zegt of net niet, en hoe je op een warme en respectvolle manier naast ouders kan staan.

Misschien voel je soms twijfel.
Misschien ben je bang om iets verkeerd te zeggen.
Misschien wil je vooral "het juiste doen".

In deze gids willen we je geen vast stappenplan aanbieden. Er bestaat namelijk geen juiste manier. Elk gezin, elk kind en elk verlies is uniek. Wat we wél willen doen, is je ondersteunen.

Met inzichten uit de praktijk.
Met woorden die kunnen helpen wanneer je ze zelf moeilijk vindt.
Met handvatten die je dichterbij ouders brengen, in plaats van verder weg.

Want uiteindelijk zit de grootste steun zelden in perfecte zinnen of juiste antwoorden. Ze zit in nabijheid. In durven blijven. In luisteren. In erkennen. Je hoeft het niet perfect te doen. Je hoeft er alleen te zijn. Dus voor nu alvast...BEDANKT!

Een warm en veilig vertrekpunt

Elk contact met ouders die een kind verloren zijn, begint lang vóór de eerste woorden.

Het zit in hoe je aanwezig bent, hoe je kijkt, hoe je de ruimte laat aanvoelen.

Ouders komen vaak binnen met spanning, twijfel of verdriet dat moeilijk onder woorden te brengen is.

Een warme, rustige start kan helpen om die eerste drempel te verlagen.

Het hoeft niet groots te zijn. Vaak maken kleine, oprechte gebaren het verschil.

Door bewust stil te staan bij dit eerste moment, leg je de basis voor vertrouwen en verbinding.

Zorg voor een veilige ruimte of plek. Heb oog voor posters of dingen die kunnen triggeren. vb borstvoedingsfolders, lokaal met reanimatiekar, ...

Werk je in een praktijkruimte? Zorg dan voor een makkelijke zetel of stoel en zorg voor zacht licht zodat de ruimte warm aanvoelt. Voorzie een glas water en zakdoekjes voor tranen van liefde. Een jas aannemen voelt ook heel verwelkomend.

De eerste zin: uitnodigend en geruststellend

De eerste woorden die je zegt bij een ontmoeting met ouders die een kind verloren zijn, dragen vaak meer gewicht dan je denkt. Het is een moment waarop spanning, verdriet en onzekerheid samenkomen. Voor ouders kan de drempel om binnen te stappen, letterlijk of figuurlijk, heel groot zijn. Ze weten vaak niet wat ze mogen verwachten, wat er gezegd zal worden, of ze hun verhaal wel kunnen doen.

Een eerste zin hoeft niet perfect te zijn. Ze moet vooral uitnodigend, rustig en menselijk zijn. Het doel van die eerste woorden is niet om iets op te lossen, maar om ruimte te creëren. Om ouders het gevoel te geven dat ze mogen landen. Dat ze welkom zijn, met alles wat er is.

Wat helpt in een eerste zin:

- erken dat het niet vanzelfsprekend is om hier te zijn
- nodig uit zonder te pushen
- laat ruimte voor tempo
- toon dat je aanwezig bent

“Welkom... neem gerust even de tijd om te landen of aan te komen.”

“We doen dit helemaal op jullie tempo.”

“Fijn dat jullie hier zijn. Heb je het goed gevonden?”

“Ik kan me voorstellen dat dit geen makkelijke stap is.”

“Het is oké als het wat overweldigend voelt.”

“Hoe is het voor jullie om hier vandaag te zijn?”

“Welkom. Mag ik je aanspreken als papa van Leon?”

“Neem je tijd.”

Je rol als professional

Als professional wil je er zijn voor ouders, maar het is niet altijd duidelijk hoe. Moet je antwoorden hebben? Moet je richting geven? In werkelijkheid ligt je kracht niet in het weten, maar in het aanwezig zijn. In eerlijkheid, in zachtheid, in samen zoeken.

Je hoeft het niet perfect te doen om betekenisvol te zijn.

Tegelijk is het belangrijk om te erkennen dat je rol ook grenzen heeft. Je kan niet alles weten, niet alles dragen en niet alles oplossen. En dat hoeft ook niet.

Wanneer ouders vragen stellen waar je geen antwoord op hebt, of wanneer vragen buiten je expertise vallen, is het belangrijk om daar eerlijk in te zijn. Dat creëert vertrouwen, geen afstand. Een warme doorverwijzing voor een antwoord of extra hulp is dan wel heel belangrijk.

Luisteren als basis

Een gesprek met ouders in rouw is geen gewoon gesprek. Het vraagt geen snelle antwoorden, maar ruimte. Als professional kan de neiging groot zijn om te helpen, te sturen of oplossingen aan te reiken. Zo zijn we immers ook opgeleid, om zo snel mogelijk te handelen en te 'fixen'.

Toch ligt de kracht vaak net in het vertragen. In luisteren zonder oordeel, zonder richting, zonder verwachting. Door aanwezig te zijn en echt te luisteren, geef je ouders de kans om hun verhaal te vertellen. Op hun tempo, op hun manier.

Erkenning is key

In het verlies van een kind ligt vaak een diep verlangen naar erkenning. Dit kan erkenning zijn van het bestaan bij verlies van een baby of erkenning dat ouderschap blijft bestaan over de dood heen.

Dat het verdriet niet te meten of te vergelijken valt. Woorden kunnen hierin een grote rol spelen.

Niet door het verdriet kleiner te maken of te verzachten, maar net door het te erkennen zoals het is.

Soms zit de grootste steun in iets heel eenvoudigs: zeggen dat het erg is.

Erkenning zit vaak in kleine, eenvoudige zinnen:

"Ik vind het zo erg voor jullie."

"Wat een groot gemis..."

"Jullie verdriet mag er helemaal zijn."

"Ik kan voelen hoeveel liefde er was en nog steeds is."

Bij zwangerschap:

"Het verlies van jullie zwangerschap doet ertoe."

"Ik hoor hoeveel jullie al verbonden zijn met jullie kindje."

Durven vragen, durven benoemen

Veel professionals voelen onzekerheid om vragen te stellen of dingen te benoemen.

Wat als je iets verkeerd zegt? Wat als je emoties losmaakt?

Toch ontstaat net daar vaak verbinding. Door te durven vragen en benoemen, laat je zien dat je niet wegstapt van het verdriet. Dat je bereid bent om samen even stil te staan bij wat moeilijk is.

Het gaat niet om de perfecte vraag, maar om de oprechte intentie erachter. Wees dus nieuwsgierig om het kind en het gezin te leren kennen.

Je kan helpen door zacht te openen:

“Mag ik vragen naar jullie verhaal?”

“Willen jullie iets vertellen over jullie kindje?”

“Hoe zijn de afgelopen dagen voor jullie geweest?”

“Waar zitten jullie op dit moment het meest mee?”

Verdiepende vragen kunnen helpen:

“Waar hield jullie kind van?”

“Op wie leek hij/zij het meest en waarom?”

“Wat missen jullie het meest?”

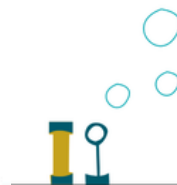
“Hoe ziet een dag er voor jullie nu uit?”

“Wat helpt een beetje... al is het maar heel klein?”

En soms is dit genoeg:

“Ik luister.”

“Neem gerust je tijd.”

Stilte durven laten

In een gesprek met ouders in rouw hoeft niet elk moment gevuld te worden met woorden. Stilte kan ongemakkelijk aanvoelen, maar is vaak net de plek waar gevoelens ruimte krijgen. Door even niets te zeggen, geef je ouders de kans om te voelen, te zoeken naar woorden of gewoon te zijn. Durf de stilte even te laten bestaan, zonder ze meteen op te vullen. Vaak ontstaat net daar de meest echte verbinding.

De omgekeerde vraag durven stellen

Je kan ouders ook uitnodigen om het perspectief om te draaien:

“Welke vraag vond je helpend om te krijgen?” of

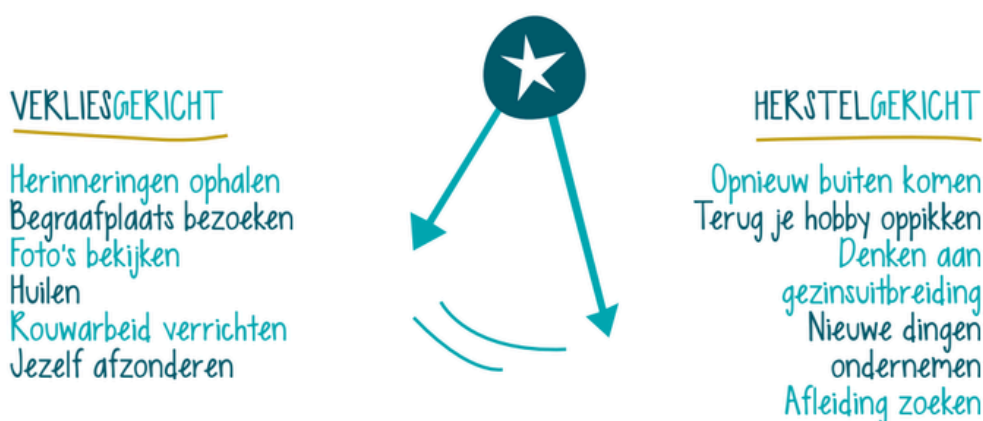
“Is er iets wat je graag had willen vertellen, maar waar nooit naar gevraagd werd?”

Deze vragen geven ouders de kans om zelf aan te geven wat voor hen belangrijk is.

Ze maken zichtbaar waar nog ruimte zit, en helpen jou om beter af te stemmen op wat echt nodig is.

Verlies- en herstelgericht rouwen

Rouw is geen gedeeld pad, zelfs niet binnen één gezin. Waar de ene zoekt naar woorden, zoekt de andere naar stilte. Waar de ene wil verbinden, heeft de andere nood aan afstand. Deze verschillen kunnen verwarrend of moeilijk zijn, zowel voor ouders als voor professionals. Door ruimte te geven aan die verschillen tussen partners, zonder ze te willen oplossen, erken je dat rouw een persoonlijk proces is. Vaak helpt het ouders om het duaal procesmodel uitgelegd te krijgen. Een model dat vaak een roeibootje gebruikt als metafoor.

Het roeibootje en rouwen in beweging

Rouwen voelt voor veel mensen niet als één rechte weg. Het is geen proces dat stap voor stap vooruitgaat. Het is eerder iets dat komt en gaat, soms onverwacht, soms heel intens. Een beeld dat dit mooi kan uitleggen, is dat van een roeibootje. Stel je voor dat je in een bootje zit op het water. Je hebt twee roeispanen vast.

- ♥ Met de ene roeispaan beweeg je je in het verdriet. Je denkt aan je kind, voelt het gemis, huilt misschien, staat stil bij herinneringen.
- ♥ Met de andere roeispaan beweeg je je terug naar het leven. Je doet boodschappen, gaat werken, zorgt voor anderen, probeert weer wat structuur te vinden.

Om vooruit te komen, heb je beide roeispanen nodig. Als je alleen maar in het verdriet blijft, voelt het alsof je blijft ronddraaien en vastzit. Maar als je alleen maar "doorgaat" en het verdriet wegduwt, raak je ook uit balans.

Rouwen is dus eigenlijk een voortdurende beweging tussen die twee:

GEMIS TOELATEN & HET LEVEN OPNEMEN

En dat gaat niet in een vast ritme. Soms ben je lange tijd actief in de herstelgerichte kant. Soms word je plots terug in het verdriet getrokken. Het slingeren tussen beide kanten is GEZOND rouwen!

Wat dit betekent voor ouders

Voor ouders kan dit verwarrend zijn. De ene dag kunnen ze praten, lachen of functioneren. De andere dag lijkt alles opnieuw even zwaar. Dat betekent niet dat het “achteruitgaat”. Het betekent dat ze bewegen tussen verlies en leven.

Ook als koppel is het samen zoeken. Het is heel normaal dat ouders binnen hun relatie anders rouwen. Hoe je rouwt is individueel, en kan afhankelijk zijn van je opvoeding, cultuur, geloof, maatschappijbeeld, ... Je rouwt samen, maar ook apart. Vaak kan het helpend zijn om als koppel hierover in gesprek te gaan zodat er wederzijds begrip kan zijn in het kader van ander tempo, andere coping strategieën,...

Wat dit betekent voor jou als professional

Als professional hoef je ouders niet in één richting te duwen. Je hoeft hen niet “verder te krijgen”. Je hoeft hen ook niet vast te houden in verdriet.

Wat helpend is:

- erkennen dat beide bewegingen er mogen zijn
- ruimte geven aan wat er op dat moment komt
- mee bewegen met hun tempo

Zinnen die hierbij kunnen helpen:

- “Ik merk dat je de laatste weken vooral zaken opzoekt die verliesgerelateerd zijn. Wat zou je kunnen laten bewegen naar de herstelgerichte kant?”
- “Het heen en weer slingeren tussen verlies en herstel is gezond en nodig om vooruit te geraken.”
- “Het is oké dat het soms wat beter lijkt en dan weer zwaarder wordt.”
- “Je mag heen en weer bewegen tussen verdriet en het dagelijkse leven.”
- “Er is geen juiste manier of tempo in rouwen.”
- “Wat je voelt, mag er zijn, hoe het ook komt.”
- “Jullie rouwen allebei, maar de ene partner geeft wat meer ruimte aan het verliesgerichte en de andere aan het herstelgerichte. Dat is ok.”

Laat ouders hun eigen model tekenen

Voorzie een eenvoudige tekening met twee kanten:

- ♥ een kant die het verlies en het verdriet symboliseert
- ♥ een kant die het dagelijkse leven en herstel weergeeft

Vraag beide partners om eerst individueel aan te duiden waar zij zich meest bevinden, bijvoorbeeld door een poppetje te plaatsen.

Laat hen vervolgens elk met een eigen kleur noteren of tekenen wat voor hen hoort bij:

- ♥ de verliesgerichte kant (zoals gemis, verdriet, herinneringen, confrontaties)
- ♥ de herstelgerichte kant (zoals werk, zorg voor anderen, afleiding, structuur)

Nadien kan je het gesprek openen door samen naar de tekening te kijken:

- Wat valt hen op?
- Waar zien ze verschillen of gelijkenissen?
- Wat vertelt dit over hun manier van rouwen?
- Extra verdieping kan ook door het overleden kind een poppetje te geven en te plaatsen op de tekening. Neemt het kind een positie in op één van de twee kanten, tussenin of erbuiten? Er kan dan gekeken worden hoe elke ouder zich verhoudt.

Deze oefening kan helpen om wederzijds begrip te vergroten en woorden te geven aan wat vaak moeilijk uit te spreken is. Begeleid dit proces zorgvuldig en stem af op het koppel.

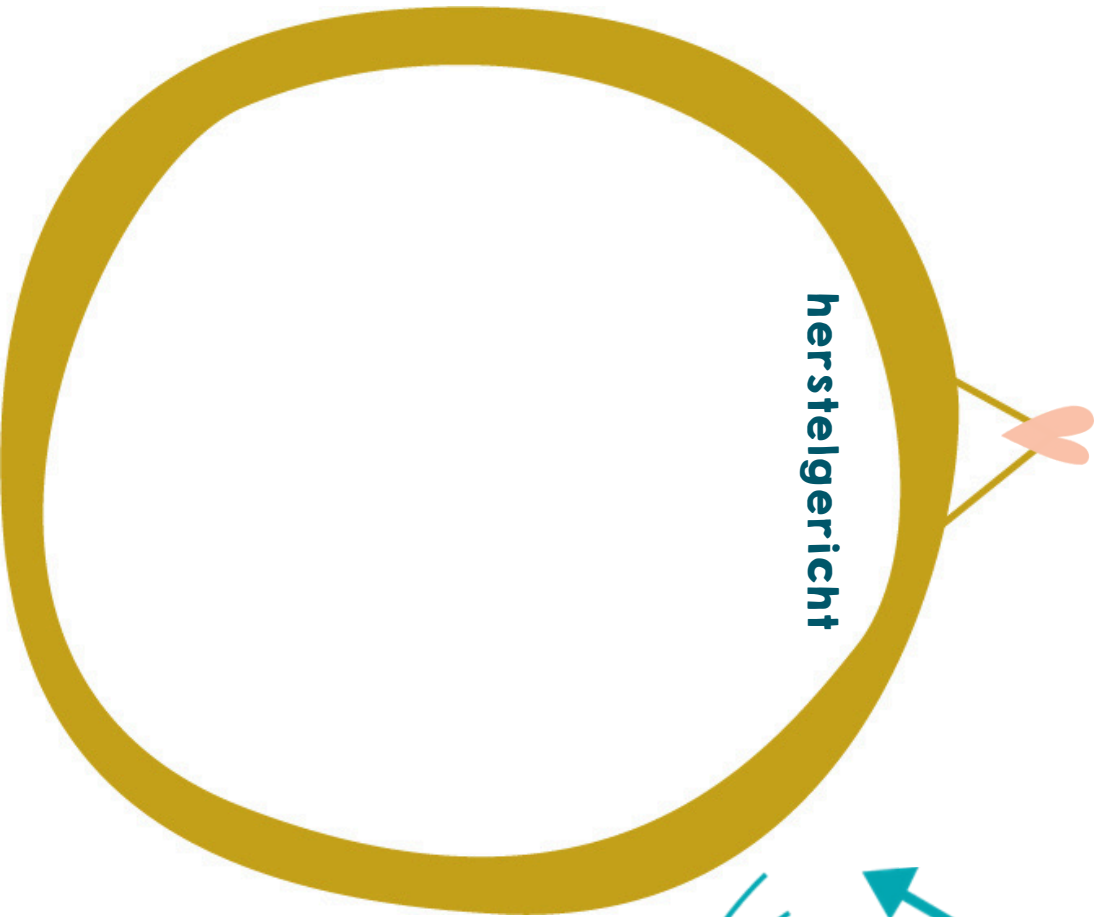
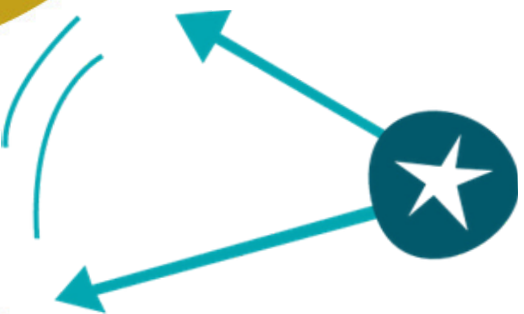
Afstemmen op wat nodig is

Wat ouders nodig hebben, kan van moment tot moment verschillen. Wat vandaag helpend voelt, kan morgen te zwaar zijn. Daarom is afstemmen geen eenmalige stap, maar een voortdurend proces van voelen, vragen en bijsturen. Door expliciet te vragen naar wat nodig is, geef je ouders opnieuw een stukje regie in een periode waarin hen veel overkomt.

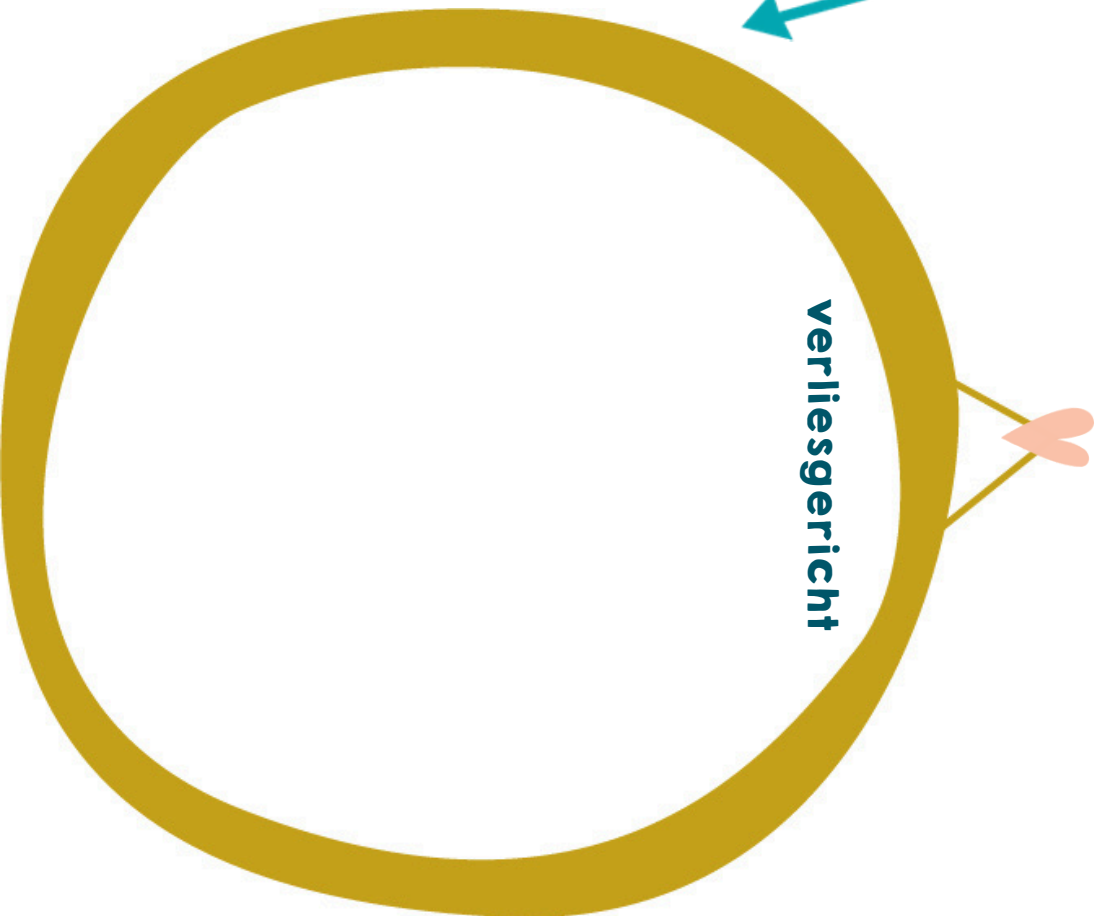
Enkele voorbeeldvragen

- “Wat hebben jullie op dit moment nog nodig?”
- “Willen jullie praten of liever even stil zijn?”
- “Waar kan ik jullie nu het meest in ondersteunen?”
- “We maakten vorige keer deze afspraken, voelt dit nog steeds juist?”
- “Is dit helpend wat we nu doen?”
- “Hoe gaan we verder?”

Rouwen

verliesgericht

Veiligheid en vertrouwen

Veiligheid is de basis waarop alles rust. Zonder veiligheid is er geen ruimte voor openheid, geen ruimte voor verdriet, geen ruimte voor verbinding.

Als professional draag je mee zorg voor die veilige omgeving. Door respect, discretie en openheid te bewaken, creëer je een plek waar ouders mogen zijn wie ze zijn, met alles wat er is.

Als ouders boosheid tonen

Boosheid is vaak een uiting van pijn, machteloosheid of onbegrip.

Probeer niet te corrigeren, maar te spiegelen en erkennen:

“Ik hoor dat dit je heel kwaad maakt.”
“Ik zie hoeveel pijn hier zit.”
“Het voelt voor jullie alsof dit niet klopt, is dat juist?”

Wat helpt:

- benoemen wat je ziet
- erkenning geven

Wat je beter niet doet:

- in discussie gaan
- in verdediging gaan

Wat als je iets zegt dat ouders niet fijn vinden?

Hoe zorgvuldig je ook communiceert, er zullen momenten zijn waarop iets anders loopt dan je had gehoopt. Een zin die niet goed valt, een reactie die anders bedoeld was, een moment waarop je zelf zoekend bent. Dat is geen falen, maar menselijkheid.

Wat telt, is de bereidheid om te vertragen, te erkennen en opnieuw verbinding te maken. Vaak ligt net daar de grootste kracht.

Fouten gebeuren. Wat telt, is herstel.

Dat maakt je niet minder professioneel, maar net meer mens.

“Ik heb het gevoel dat dit niet goed binnenkwam.”
“Sorry, dat was niet hoe ik het bedoelde.”
“Mag ik het opnieuw proberen?”
“Ik merk dat het je raakt wat ik zeg. Hoe kan ik me beter uitdrukken?”

Cultuursensitiviteit

Vaak kunnen ouders in rouw troost en handvatten vinden binnen een geloof en/of cultuur. Als hulpverlener is het belangrijk om je hiervan bewust te zijn. Soms gaan ouders op zoek naar een hulpverlener met dezelfde geloofsovertuiging. Dit wil niet zeggen dat een andere hulpverlener geen rol kan spelen, maar dat samenwerking en doorverwijzing waardevol kunnen zijn.

Respect, openheid en een bereidheid om te leren, zijn sleutelwoorden om te bevragen wat ouders nodig hebben. Door nieuwsgierig te zijn, verschillen te durven benoemen en in dialoog te gaan, kunnen zorgverleners ouders ondersteunen op een manier die recht doet aan hun unieke manier van rouwen. Durf te vragen naar wat geloof of cultuur kan betekenen op dit moment.

“Zijn er bepaalde rituelen of gebruiken die voor jullie belangrijk zijn?”
“Hoe kunnen wij jullie hierin ondersteunen?”
“Zijn er zaken waar we zeker rekening mee moeten houden?”
“Jullie rituelen zijn zo troostend en inspirerend.”

In sommige culturen speelt de familie een centrale rol en wordt het ouderpaar als het ware beschermd of afgeschermd. Zorgverleners kunnen dan het gevoel krijgen dat ze moeilijk toegang krijgen tot de ouders.

Enkele tips om hiermee om te gaan:

- Erken de rol van de familie en toon respect voor hun betrokkenheid
- Probeer een vertrouwenspersoon binnen de familie te identificeren die kan helpen bruggen te bouwen
- Vraag expliciet of en wanneer je even alleen met de ouders kan spreken
- Blijf transparant communiceren over je intenties: ondersteuning bieden, geen controle uitoefenen
- Wees geduldig: vertrouwen vraagt tijd

Don'ts in communicatie

Bij het Berrefonds komen vele verschillende verhalen samen. Van een verlies in de zwangerschap tot het verlies van opgroeiende kinderen. Elk verhaal is anders en ook de ervaringen zijn anders. Er is geen erger of minder erg. Er zijn vooral gevoelens die iedereen erkent en ervaart.

Omdat ouders/grootouders een groot verdriet met zich meedragen, kan er een verhoogde gevoeligheid zijn aan goedbedoelde uitspraken of woorden. Woorden zoals 'veel sterkte', 'miskraam' en 'doe het nog goed' laat je beter achterwege. Al is dit niet voor iedereen zo.

Uit ervaring weten we precies waar de gevoeligheden liggen en deze delen we heel graag met jou. Zo zijn er enkele dingen die je beter niet zegt tegen gezinnen die een kind missen.

Wees je ook bewust van je eigen waarden en normen als zorgverlener. Vergelijk het verlies van ouders nooit met je eigen ervaringen. Vul het verlies niet in voor de ander.

Hieronder lees je welke woorden of uitdrukkingen je liever vermijdt.

B	I	N	G	O	BINGO VAN FOUTE UITSPRAKEN Kan jij een volle lijn maken?
 Gelukkig zijn jullie nog jong.	 Het is niet goed dat de kinderen daar zo mee bezig zijn.	 Gelukkig heb je nog andere kinderen.	 Iedereen heeft zijn <i>miserie</i> hè.	 En nu een goeie hè.	 Je zal wel snel weer zwanger zijn.
 Je moet je herpakken.	 Ik ken dat, rouwen. Vorige week is mijn kat overleden.	 Komt wel goed.	 Hopelijk kun je het snel een plek geven.	 Wie weet hoe erg je kindje eraan toe was geweest als het het toch had gehaald.	 Proficiat met jullie 'eerste'.
 Ik zou dat echt niet overleven.	 Kop op, je moet je eroverheen zetten.	 Je mag je niet zo laten gaan.	 Met tijd en boterhammen komt het wel weer in orde.	 Over een paar maanden ben je dat vergeten.	 Gelukkig was het nog klein.

Do's in communicatie

Het is heel belangrijk om erkenning te geven aan het verdriet en aan alle andere reacties die er kunnen zijn zoals boosheid, ongeloof, stilte,... Dit zijn allemaal normale reacties.

“Ik vind het zo erg voor jullie dat jullie je kind(je) moet missen.”

“Jullie verdriet mag er zijn.”

“Ik kan voelen hoeveel liefde er is voor jullie kind(je).”

Veel ouders vinden het helemaal oké wanneer zorgverleners hun eigen emoties tonen, zolang dit op een rustige en oprechte manier gebeurt. Zo kan je vertellen dat het je raakt.

Noem de naam van het kind dat gemist wordt. Het benoemen van hun baby of kind geeft erkenning aan hun ouderschap en aan het bestaan van hun kind. Wees echter voorzichtig met symbolische termen zoals sterrenkindje, vlinderkindje, jouw kindje is nu in de hemel,... want sommige ouders voelen zich hier niet mee verbonden. Als een ouder zelf een bepaalde symboliek gebruikt, kan je deze natuurlijk wel herhalen.

Voor ouders kan de begeleiding door zorgverleners een blijvende indruk nalaten. Ook non-verbale communicatie draagt bij aan die indruk. Wees je hiervan bewust en let op je mimiek en lichaamshouding. Communiceer dus niet vanop een afstand maar neem plaats naast de ouder.

Een ouderpaar bestaat uit twee individuen. Spreek beide ouders aan. Richt je niet alleen tot de moeder, maar betrek beide partners in de gesprekken en beslissingen. Elk van hen rouwt op zijn of haar manier.

Soms moeten ouders informatie meerdere keren horen voordat ze die kunnen opnemen. Vraag daarom na een moeilijk gesprek of alles duidelijk was en of er nog vragen zijn.

Vaak willen we als professionals grootse dingen doen.

Maar warme zorg zit vaak in kleine dingen:

- even bij ouders gaan zitten
- vragen of ze al iets gegeten hebben
- hen mee naar buiten begeleiden
- een mailtje sturen de dag na het gesprek
- aanbieden om iemand te bellen
- rust creëren in de kamer
- ...

Afronden met zorg

Een gesprek afronden is meer dan stoppen met praten. Het is een moment van overgang, waarin ouders opnieuw alleen verder moeten. Door bewust stil te staan bij het einde van een gesprek, kan je helpen om die overgang zachter te maken. Een warme afsluiting geeft houvast en laat ouders voelen dat ze niet zomaar "losgelaten" worden.

Wanneer je aanvoelt dat een gesprek stilaan op zijn einde loopt, kan het helpend zijn om even bij de ouders stil te staan en te polsen naar hun ervaring. Wat heeft dit gesprek voor hen betekend? Zijn er nog vragen? Hebben ze nood aan verdere ondersteuning?

"Hoe voelt het nu na ons gesprek? Heb je er iets aan gehad?"
"Zijn er nog dingen waar jullie mee zitten of waar jullie vragen over hebben?"
"Kan ik jullie nog ergens verder in op weg helpen?"

Soms kan het ook helpend zijn om samen te kijken naar mogelijke volgende stappen. Dat kan heel praktisch zijn, maar ook verbindend:

- doorverwijzen naar collega, boeken, podcasts of websites
- informeren over lotgenotencontact
- uitnodigen voor een volgend gesprek

Een warme afsluiter

Een paar eenvoudige, oprechte zinnen kunnen veel betekenen:

"Dit zijn mijn gegevens, dan weten jullie me te vinden."
"Ik wens jullie heel veel troost en warme mensen die jullie mee dragen."
"We blijven hier voor jullie, ook later."
"Misschien kruisen onze wegen nog eens."
"Dank je om jullie verhaal te delen."
"Ik hoop dat jullie je vandaag dicht bij je kindje hebben gevoeld."

Probeer een gesprek niet abrupt af te ronden, maar zacht af te bouwen. Geef ouders het gevoel dat ze mogen vertrekken, maar niet alleen gelaten worden.

Tot slot

Werken met ouders die een kind verloren zijn, vraagt geen perfectie. Het vraagt aanwezigheid. Zachtheid. De moed om nabij te blijven, ook wanneer het moeilijk is. Misschien heb je in deze gids woorden gevonden die je kunnen helpen. Misschien ook niet. En ook dat is oké. Elke ontmoeting is anders. Elk gezin is uniek. En jij mag daarin zoeken, voelen en afstemmen.

Nog iets gemist?

Deze gids is gegroeid vanuit de praktijk, maar is nooit "af". Nieuwe vragen, ervaringen en inzichten blijven ontstaan. Mis je nog iets? Zit je met een vraag? Of wil je iets delen dat helpend was in jouw praktijk? Laat het ons gerust weten. We luisteren graag en blijven deze gids samen verder vormgeven.

Je hoeft het niet alleen te doen

Ook voor jou als professional kan dit werk raken. Zoek steun bij collega's, deel ervaringen en durf ook voor jezelf zorg te dragen.

Contact

info@berrefonds.be

**Je hoeft het niet perfect te doen.
Je hoeft er alleen te zijn.**

copyright 2026 Berrefonds vzw

Alle rechten voorbehouden

Je mag met alle tips en informatie aan de slag en gerust delen met je collega's of andere professionals. Wij hebben hard aan deze gids gewerkt, dus rekenen erop dat je altijd eerlijk zal vermelden dat Berrefonds vzw de eigenaar en inspirator van deze informatie is.